Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 23. oktobra 2014*

„Predhodno odločanje — Carinski zakonik Skupnosti — Zahtevek za plačilo uvoznih dajatev — Poreklo blaga — Dokazna sredstva — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 47 — Pravica do obrambe — Pravica do učinkovitega sodnega varstva — Postopkovnopravna avtonomija držav članic“

V zadevi C-437/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska) z odločbo z dne 12. julija 2013, ki je prispela na Sodišče 2. avgusta 2013, v postopku

Unitrading Ltd

proti

Staatssecretaris van Financiën,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi S. Rodin, predsednik senata, A. Borg Barthet, sodnik, in M. Berger (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. julija 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Unitrading Ltd R. Niessen-Cobben, svetovalec,

— za nizozemsko vlado B. Koopman, M. Bulterman in H. Stergiou, agentke,

— za češko vlado M. Smolek in J. Vláčil, agenta,

— za vlado Združenega kraljestva J. Beeko, agentka, skupaj s K. Bealom, QC,

— za Evropsko komisijo W. Roels in B.-R. Killmann, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: nizozemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Unitrading Ltd (v nadaljevanju: Unitrading) in Staatssecretaris van Financiën v zvezi z odmero uvozne carinske dajatve.

Pravni okvir

3 Člen 243 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307, v nadaljevanju: carinski zakonik) določa:

„1. Vsaka oseba se lahko pritoži na odločbe carinskih organov, ki se nanašajo na uporabo carinske zakonodaje in to osebo neposredno in osebno zadevajo.

[…]

2. Pritožba se lahko vloži:

a) v začetni fazi pri carinskem organu, ki ga za ta namen določijo države članice;

b) v poznejši fazi pri neodvisnem organu, ki je lahko pravosodni organ ali enakovred[e]n specializiran organ v skladu z veljavnimi predpisi v državah članicah.“

4 Člen 245 Carinskega zakonika določa:

„Določbe v zvezi z izvajanjem pritožb sprejmejo države članice.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

5 Družba Unitrading s sedežem v Rickmansworthu (Združeno kraljestvo) je 20. novembra 2007 pri nizozemskih carinskih organih vložila carinsko deklaracijo za sprostitev 86.400 kilogramov svežega česna (v nadaljevanju: blago) v prosti promet. Deklaracijo je predložila družba F.V. de Groof's In- en Uitklaringsbedrijf BV, ki svojo dejavnost izvaja pod imenom Comex (v nadaljevanju: Comex), kot neposredni zastopnik družbe Unitrading. V deklaraciji je bil kot država porekla blaga naveden Pakistan. Priloženo ji je bilo potrdilo o poreklu, ki ga je 5. novembra 2007 izdala Karachi Chamber of Commerce and Industry.

6 Nizozemski carinski organi so 21. novembra 2007 vzeli vzorce tega blaga. Isti dan so zahtevali predložitev dodatnega zavarovanja, ker so dvomili o tem, da je država izvora blaga ta, ki je navedena v deklaraciji. Ker je družba Unitrading predložila to zavarovanje, so navedeni organi 26. novembra 2007 dovolili prepustitev blaga. Laboratorij carinskih organov v Amsterdamu (Nizozemska) je vendarle dal opraviti analizo po metodi ICP/MS [*Inductively coupled plasma mass spectroscopy*] visoke ločljivosti, in sicer manjšega dela vsakega od vzorcev (v nadaljevanju: skupaj: deli vzorcev), laboratoriju US Department of Homeland Security, Customs and Border Protection (ministrstvo Združenih držav za domovinsko varnost, carino in varovanje meja, v nadaljevanju: ameriški laboratorij). Ameriški laboratorij je v dopisu z dne 8. januarja 2008 med drugim navedel, da obstaja vsaj 98-odstotna verjetnost, da gre pri zadevnem proizvodu dejansko za česen iz Kitajske.

7 Na zahtevo družbe Comex je bil drugi del vsakega od vzorcev poslan ameriškemu laboratoriju, ki je po preiskavi potrdil svoje prejšnje ugotovitve. Predlog družbe Comex, da se blago pregleda v Pakistanu, na stroške družbe, za račun katere je bilo blago uvoženo na Nizozemsko, pa so carinski organi zavrnili.

8 Carinski laboratorij v Amsterdamu je izide teh novih preiskav posredoval službam zadevnega nizozemskega carinskega urada. Pri tem je ta urad obvestil, da preostanek od analiziranih vzorcev ne bo shranjen v laboratoriju, ampak da bodo do 30. maja 2009 v osrednjem skladišču na voljo še kontrolni vzorci, o čemer je bila družba Unitrading obveščena 11. junija 2008. Carinski organi so 2. decembra 2008 končali preverjanje in sklenili, da blago izvira iz Kitajske.

9 Družbi Unitrading je bila 19. decembra 2008 izdana in vročena odločba o odmeri carinske dajatve (v nadaljevanju: sporna odmerna odločba). V skladu s sklepom, da blago izvira iz Kitajske, je bila naložena dodatna dajatev v znesku 1 200 EUR na 1000 kilogramov, kar znaša 98 870,40 EUR.

10 Družba Unitrading je zoper sporno odmerno odločbo vložila pritožbo, v kateri je izpodbijala izide preiskave ameriškega laboratorija. Ameriški laboratorij je na vprašanja carinskega laboratorija v Amsterdamu odgovoril z elektronsko pošto z dne 9. februarja 2009, v kateri je navedel, da so bili deli vzorcev primerjani s podatki iz njihove banke podatkov, in sicer v zvezi z državo porekla blaga, ki je bila navedena v deklaraciji, Pakistanom, in domnevno državo porekla, Kitajsko. Poleg tega je ameriški laboratorij marca 2009 carinski laboratorij v Amsterdamu obvestil, da je bila v vzorcih blaga najdena sled več kot 15 elementov. Vendar ni hotel razkriti podatkov o regijah na Kitajskem in v Pakistanu, ki so bili uporabljeni za primerjavo, ker naj bi šlo za občutljive podatke, do katerih je dostop omejen z zakonom.

11 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) je v poročilu o misiji z dne 20. oktobra 2009 – v zvezi z raziskavo, ki je bila na Kitajskem opravljena glede nekaterih pošiljk svežega česna v Združeno kraljestvo, na Nizozemsko in v Belgijo, za katere je bil v deklaraciji kot država porekla naveden Pakistan, pri čemer je obstajal sum, da blago izvira iz Kitajske – sklenil, da več indicev kaže na to, da zadevno blago dejansko izvira iz Kitajske, in ne iz Pakistana.

12 Ker so carinski organi v teh okoliščinah potrdili sporno odmerno odločbo, je družba Unitrading vložila tožbo pri Rechtbank te Haarlem (prvostopenjsko sodišče v Haarlemu), ki je s sodbo z dne 12. avgusta 2010 tožbo zoper navedeno odločbo zavrnilo kot neutemeljeno. Družba Unitrading se je zoper to sodbo pritožila pri Gerechtshof te Amsterdam (pritožbeno sodišče v Amsterdamu), ki je 10. maja 2012 potrdilo prvostopenjsko sodbo z obrazložitvijo, med drugim, da so nizozemski carinski organi dokazali, da zadevno blago ne izvira iz Pakistana, temveč iz Kitajske. Gerechtshof te Amsterdam je poleg tega navedlo, da so bili v času, ko je pri njem potekala obravnava, v Amsterdamu še shranjeni deli vzorcev blaga, ki bi se lahko uporabili za morebitno pridobitev drugega izvedenskega mnenja. Družba Unitrading je pri predložitvenemu sodišču vložila kasacijsko pritožbo.

13 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali iz pravic iz člena 47 Listine izhaja, da če se želijo carinski organi pri dokazovanju porekla uvoženega blaga opreti na izide preiskave, ki jo je opravila tretja oseba, ki pa o tem ni razkrila informacij ne carinskim organom ne carinskemu deklarantu, zaradi česar je obrambi oteženo ali onemogočeno preveriti ali izpodbijati pravilnost ugotovitev, sodišču pa je otežena izpolnitev naloge presoditi izide te preiskave, sodišče teh izidov preiskave ne sme uporabiti? Ali je za odgovor na to vprašanje pomembno dejstvo, da ta tretja oseba carinskim organom in zadevni stranki teh informacij ne želi razkriti zato, ker gre za *law enforcement sensitive information*?

2. Ali iz pravic iz člena 47 Listine izhaja, da morajo carinski organi, če ne morejo razkriti informacij v zvezi z opravljeno preiskavo, na katero opirajo domnevo o določenem poreklu blaga – in se izidi preiskave utemeljeno izpodbijajo – zadevno stranko – če se to lahko razumno od njih zahteva – podpirati pri tem, da na svoje stroške opraviti preiskavo in/ali odvzem vzorcev v državi, za katero trdi, da je država porekla?

3. Ali na odgovor na prvo in drugo vprašanje vpliva dejstvo, da so bili po sporočitvi o dolgovani carini še nekaj časa na voljo vzorci blaga, na podlagi katerih bi lahko zadevna stranka dala opraviti preiskavo drugemu laboratoriju, čeprav izid take preiskave ne bi spremenil dejstva, da se izidi laboratorija, na katerega so se obrnili carinski organi, ne morejo preveriti, tako da potem – če bi drug laboratorij ugotovil poreklo, ki ga zatrjuje zadevna stranka – tudi sodišče ne bi moglo primerjati zanesljivosti izidov obeh laboratorijev? Ali morajo v primeru pritrdilnega odgovora carinski organi zadevno stranko opozoriti, da so še na voljo deli vzorcev blaga in da lahko te vzorce zahteva za namene take preiskave?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

14 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje temu, da se carinski organi pri dokazovanju porekla uvoženega blaga oprejo na izide preiskav, ki jih je opravila tretja oseba, ki pa o tem noče razkriti dodatnih informacij ne carinskim organom ne carinskemu deklarantu, zaradi česar je oteženo ali onemogočeno preverjanje ali izpodbijanje pravilnosti uporabljenih ugotovitev.

15 Družba Unitrading trdi, da člen 47 Listine zahteva, da mora biti zadevni osebi omogočeno, da se seznani z razlogi, na katerih temelji odločba v njeni zadevi. Poleg tega morajo imeti stranke v postopku na podlagi načela kontradiktornosti, ki je del pravice do obrambe iz člena 47 Listine, pravico seznaniti se z vsemi dokumenti ali stališči, predloženimi sodišču, zato da vplivajo na njegovo odločitev ali da o dokumentih in stališčih razpravljajo. Sodišče naj bi v sodbi ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363) že odločilo, da – če se izkaže za nujno, da se zadevni osebi nekatere informacije ne sporočijo, zlasti ob upoštevanju resnih razlogov, povezanih z državno varnostjo – mora nacionalno sodišče imeti na voljo ter uporabiti tehnike in pravila postopkovnega prava, ki omogočajo uskladitev teh preudarkov in pravic iz člena 47 Listine.

16 Češka vlada poudarja, da morajo carinski organi – če želijo svojo odločbo opreti na to, da navedba carinskega deklaranta glede države izvora ne ustreza resničnemu stanju – nositi dokazno breme za ta očitek. Dokazno vrednost naj bi imelo le poročilo o preiskavi, iz katerega je to, kateri postopek je bil uporabljen in kakšen je bil njegov izid, tako jasno razvidno, da lahko carinski organi na podlagi tega ocenijo verodostojnost in upoštevnost teh izidov ter zadevni osebi omogočajo, da učinkovito uveljavlja svoje stališče o teh izidih.

17 Nizozemska vlada navaja, da ne carinski organi, ne družba Unitrading, ne predložitveno sodišče niso imeli možnosti v celoti se seznaniti z vsemi podrobnostmi preiskav, ki jih je opravil ameriški laboratorij. Vendar so ti organi lahko glede na zanesljivost tega laboratorija legitimno šteli, da so poročila o izidih preiskav zadosten dokaz. Za učinkovitost sodnega nadzora, ki ga zagotavlja člen 47 Listine, je med drugim nujno, da se zadevni osebi omogoči, da se seznani z razlogi, na katerih temelji odločba v njeni zadevi. V postopku v glavni stvari naj bi bila ta zahteva torej izpolnjena.

18 Vlada Združenega kraljestva navaja, da mora, ob upoštevanju načel enakovrednosti in učinkovitosti, notranji pravni red vsake države članice na podlagi člena 245 Carinskega zakonika določiti natančna procesna pravila v zvezi s tožbami zoper odločbo nacionalnega carinskega organa, ki za zadevno osebo

ni ugodna. Sodišče naj bi v točkah od 57 do 66 sodbe ZZ (EU:C:2013:363) razlikovalo med razlogi, na katerih temelji upravna odločba, in dokazi, ki podpirajo razloge te, in naj bi odločilo, da mora pristojno nacionalno sodišče presoditi, ali in v kolikšnem obsegu lahko omejitve pravice do obrambe pritožnika, ki so posledica nerazkritja dokazov, vplivajo na dokazno vrednost teh dokazov.

19 Evropska komisija meni, da so ob neobstoju ureditve Unije glede pojma dokaza vsa dokazna sredstva, ki so dopustna v postopkovnem pravu držav članic v postopkih, ki so podobni tistemu, določenemu v členu 243 Carinskega zakonika, načeloma dopustna. Vendar naj bi bilo iz točk od 62 do 67 sodbe ZZ (EU:C:2013:363) razvidno, da morajo pristojni carinski organi dokazati, da bi bilo z razkritjem podrobnih in celovitih dokazov, na katerih temelji zakonitost njihove odločbe, ogroženo uresničevanje pomembnih ciljev, ki so za države članice splošnega pomena.

20 V zvezi s tem je treba poudariti, da se za učinkovitost sodnega nadzora, ki ga zagotavlja člen 47 Listine v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, zahteva, da mora biti zadevni osebi omogočeno, da se z razlogi, na katerih temelji odločba o njeni zadevi, seznani bodisi na podlagi odločbe bodisi na podlagi dopisa, s katerim so ji ti razlogi posredovani na njeno zahtevo, zato da se ji omogoči obramba njenih pravic v kar najboljših okoliščinah in da se ob popolnem poznavanju zadeve odloči, ali je smiselno, da se obrne na pristojno sodišče. Po drugi strani pa mora imeti pristojno sodišče pooblastila, da od zadevnega organa zahteva, naj te razloge posreduje, da se temu sodišču v celoti omogoči nadzor nad zakonitostjo zadevne nacionalne odločbe (glej v tem smislu sodbo ZZ, EU:C:2013:363, točka 53 in navedena sodna praksa).

21 Iz sodne prakse Sodišča je tudi razvidno, da – kar zadeva sodni postopek – morajo imeti udeleženci v postopku ob upoštevanju načela kontradiktornosti, ki je del pravice do obrambe iz člena 47 Listine, pravico seznaniti se z vsemi dokumenti ali stališči, predloženimi sodišču, zato da lahko vplivajo na njegovo odločitev ali da o dokumentih in stališčih lahko razpravljajo. Če bi sodna odločba temeljila na dejstvih ali dokumentih, s katerimi se stranke – ali ena od njih – niso mogle seznaniti in glede katerih zato niso mogle podati stališč, bi bila s tem kršena temeljna pravica do učinkovitega pravnega sredstva (sodba ZZ, EU:C:2013:363, točki 55 in 56 ter navedena sodna praksa).

22 Vendar v primeru, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ni razvidno, da bi bili kršeni načeli iz točk 20 in 21 te sodbe. Iz predložitvene odločbe namreč izhaja, da je bila družba Unitrading seznanjena z razlogi, na katerih temelji odločba v njeni zadevi, da se je seznanila z vsemi dokumenti in stališči, predloženimi sodišču, da je o njih pred njim lahko razpravljala in da bi tako lahko vplivala na njegovo odločitev.

23 V teh okoliščinah izidi preiskav, ki jih je predložil ameriški laboratorij, pomenijo zgolj dokazno sredstvo, ki so ga tako carinski organi kot nizozemska sodišča ob upoštevanju trditev in dokazov družbe Unitrading lahko šteli za zadostno za dokaz resničnega izvora blaga. Kot je Komisija pravilno poudarila, pa so ob neobstoju ureditve Unije glede pojma dokaza načeloma dopustna vsa dokazna sredstva, ki so dopustna v postopkovnem pravu držav članic v postopkih, ki so podobni tistemu, določenemu v členu 243 Carinskega zakonika (sodba Sony Supply Chain Solutions (Europe), C-153/10, EU:C:2011:224, točka 41 in navedena sodna praksa).

24 Dopustnosti takega dokaznega sredstva, četudi je pomembno oziroma odločilno za rešitev zadevnega spora, ni mogoče izpodbijati zgolj s tem, da ne zadevna stranka ne sodišče, ki zadevo obravnava, tega sredstva nista mogla popolnoma preveriti, kot je to v primeru izidov preiskav ameriškega laboratorija v zadevi v glavni stvari. Namreč, čeprav v takem primeru zadevna stranka ne more v celoti preveriti pravilnosti teh izidov preiskav, ni v položaju, ki bi bil primerljiv s položajem, ki se je obravnaval v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba ZZ (EU:C:2013:363), v kateri tako zadevni nacionalni organ kot sodišče, ki je odločalo o tožbi zoper odločbo, ki jo je sprejel navedeni organ, na podlagi nacionalnih predpisov, ki so se obravnavali v navedeni zadevi, nista hotela zadevne osebe natančno in celovito obvestiti o razlogih, na katerih temelji odločba v njeni zadevi.

25 Prav tako ni razvidno, da bi bila v sporu o glavni stvari kršena pravica do učinkovitega sodnega varstva, saj sodišči, pri katerih sta bili vloženi pravni sredstvi, očitno po nacionalnih procesnih predpisih nista vezani na presojo dejstev in zlasti dokaznih sredstev s strani carinskega organa (glej v tem smislu sodbo Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, točka 61).

26 Če zadevna stranka namreč lahko veljavno izpodbija upoštevnost dokaznega sredstva, ki ga ne more popolnoma preveriti nobena stranka v postopku, niti sodišče, ki v zadevi odloča, kot v primeru izidov preiskav, ki so predmet postopka v glavni stvari, zlasti z zatrjevanjem, da je to dokazno sredstvo le posredni dokaz za zatrjevana dejstva, in z navajanjem drugih dokazov, ki lahko potrdijo njene trditve, ki se v zvezi s tem razlikujejo, pravica te osebe do učinkovitega sodnega varstva iz člena 47 Listine načeloma ni kršena. Kot je razvidno iz predložitvene odločbe in stališč, ki jih je nizozemska vlada navedla na obravnavi, pa so sodišča, ki so odločala o zadevi v glavni stvari, prosta pri presoji upoštevnosti predloženih dokaznih sredstev.

27 Ker člen 245 Carinskega zakonika v tem okviru določa, da določbe v zvezi z izvajanjem pritožb iz člena 243 tega zakonika sprejmejo države članice, je treba ugotoviti, da se v notranjem pravnem redu posamezne države članice določijo natančna procesna pravila za te pritožbe, ta pravila pa ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki se nanašajo na podobna pravna sredstva na podlagi nacionalnega prava (načelo enakovrednosti), in ne smejo onemogočati ali čezmerno oteževati izvrševanja pravic, ki jih priznava pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti). Te ugotovitve med drugim veljajo tudi glede pravil o dokazovanju (glej v tem smislu sodbo Direct Parcel Distribution Belgium, C-264/08, EU:C:2010:43, točki 33 in 34 ter navedena sodna praksa).

28 Da bi nacionalno sodišče zagotovilo spoštovanje načela učinkovitosti, mora – če ugotovi, da lahko dejstvo, da carinski dolžnik nosi dokazno breme o izvoru prijavljenega blaga s tem, da se mu nalaga izpodbijanje upoštevnosti posrednega dokaza, ki so ga uporabili carinski organi, onemogoči ali čezmerno oteži predložitev takega dokaza, zlasti ker se ta posredni dokaz nanaša na podatke, s katerimi dolžnik ne more razpolagati – uporabiti vsa procesnopravna sredstva, ki jih daje na voljo nacionalno pravo, med katerimi je tudi odreditev potrebnih pripravljalnih ukrepov (glej v tem smislu sodbo Direct Parcel Distribution Belgium, EU:C:2010:43, točka 35 in navedena sodna praksa).

29 Vendar če nacionalno sodišče, potem ko je uporabilo vsa procesnopravna sredstva, ki jih daje na voljo nacionalno pravo, ugotovi, da je resnični izvor zadevnega blaga drugačen od tistega, ki je naveden v deklaraciji, in da je naložitev plačila dodatne carinske dajatve ali celo globe carinskemu deklarantu torej upravičena – člen 47 Listine ne nasprotuje temu, da navedeno sodišče sprejme odločbo v tem smislu.

30 Glede na navedene ugotovitve je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 47 Listine razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se dokaz o izvoru uvoženega blaga, ki so ga na podlagi nacionalnih procesnih predpisov predložili carinski organi, opira na izide preiskav, ki jih je opravila tretja oseba in glede katerih ta tretja oseba noče predložiti dodatnih informacij ne carinskim organom ne carinskemu deklarantu, zaradi česar je oteženo ali onemogočeno preverjanje ali izpodbijanje pravilnosti uporabljenih ugotovitev, pod pogojem, da sta bili spoštovani načeli učinkovitosti in enakovrednosti. Nacionalno sodišče mora preveriti, ali gre v zadevi v glavni stvari za tak primer.

Drugo in tretje vprašanje

31 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba v primeru, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ter ob domnevi, da carinski organi ne morejo posredovati dodatnih informacij glede zadevnih preiskav, člen 47 Listine razlagati tako, da pravice, ki jih določa, vključujejo tudi to, da morajo carinski organi ugoditi prošnji zadevne osebe, da se na njene stroške opravijo preiskave zadevnega blaga v državi, ki je v deklaraciji navedena kot država izvora. Poleg tega predložitveno sodišče sprašuje, ali je pomembno, da so bili za

določen čas shranjeni deli vzorcev blaga, s katerimi bi zadevna oseba lahko razpolagala, da bi jih preveril drug laboratorij, ter v primeru pritrdilnega odgovora, ali bi carinski organi morali obvestiti zadevno osebo, da obstajajo shranjeni deli vzorcev blaga in da lahko uveljavlja pravico z njimi razpolagati za namene omenjenega preverjanja.

32 Pri odgovoru na drugo in tretje vprašanje je treba opozoriti, prvič, da člen 47 Listine načeloma ne nasprotuje temu, da dokaz o izvoru uvoženega blaga, ki so ga na podlagi nacionalnih procesnih predpisov izvedli carinski organi, temelji na izidih preiskav, ki jih je opravila tretja oseba in ki jih ni mogoče preveriti ali izpodbiti njihove pravilnosti, pod pogojem, da sta spoštovani načeli učinkovitosti in enakovrednosti.

33 Drugič, iz točke 27 te sodbe je razvidno, po eni strani, da se v notranjem pravnem redu vsake države članice določijo natančna procesna pravila v zvezi s pritožbami iz člena 234 Carinskega zakonika, ta pravila pa ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki se nanašajo na podobna pravna sredstva na podlagi nacionalnega prava (načelo enakovrednosti), in ne smejo praktično onemogočati ali čezmerno oteževati izvrševanja pravic, ki jih priznava pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti), ter po drugi strani, da te ugotovitve veljajo tudi glede pravil o dokazovanju.

34 Te ugotovitve se torej lahko v celoti uporabijo za odgovor na drugo in tretje vprašanje. Iz tega, kljub temu da morajo države članice spoštovati načeli učinkovitosti in enakovrednosti, sledi, da je treba vprašanje, ali morajo carinski organi v okoliščini, kot je ta v postopku v glavni stvari, ugoditi zahtevi zadevne osebe za izvedbo preiskave v tretji državi, vprašanje upoštevnosti dejstva, da so bili deli vzorcev blaga shranjeni določen čas, in v primeru pritrdilnega odgovora vprašanje, ali morajo carinski organi zadevno osebo o tem obvestiti, presojati na podlagi nacionalnega procesnega prava.

35 Zato je treba na drugo in tretje vprašanje odgovoriti, da je treba v primeru, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ter ob domnevi, da carinski organi ne morejo dati dodatnih informacij glede zadevnih preiskav, vprašanje, ali morajo carinski organi ugoditi prošnji zadevne osebe, da se na njene stroške opravijo preiskave zadevnega blaga v državi, ki je v deklaraciji navedena kot država izvora, ter vprašanje, ali je pomembno, da so bili za določen čas shranjeni deli vzorcev blaga, s katerimi bi zadevna oseba lahko razpolagala zato, da bi jih preveril drug laboratorij, in v primeru pritrdilnega odgovora vprašanje, ali morajo carinski organi zadevno osebo obvestiti, da obstajajo shranjeni kontrolni vzorci blaga in da lahko uveljavlja pravico z njimi razpolagati za namene omenjenega preverjanja, presojati na podlagi nacionalnega procesnega prava.

Stroški

36 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

1. **Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se dokaz o izvoru uvoženega blaga, ki so ga na podlagi nacionalnih procesnih predpisov predložili carinski organi, opira na izide preiskav, ki jih je opravila tretja oseba in glede katerih ta tretja oseba noče predložiti dodatnih informacij ne carinskim organom, ne carinskemu deklarantu, zaradi česar je oteženo ali onemogočeno preverjanje ali izpodbijanje pravilnosti uporabljenih ugotovitev, pod pogojem, da sta bili spoštovani načeli učinkovitosti in enakovrednosti. Nacionalno sodišče mora preveriti, ali gre v zadevi v glavni stvari za tak primer.**

2. **V primeru, kot je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ter ob domnevi, da carinski organi ne morejo dati dodatnih informacij glede zadevnih preiskav, je treba vprašanje, ali morajo carinski organi ugoditi prošnji zadevne osebe, da se na njene stroške opravijo preiskave zadevnega blaga v državi, ki je v deklaraciji navedena kot država izvora, ter vprašanje, ali je pomembno, da so bili za določen čas shranjeni deli vzorcev blaga, s katerimi bi zadevna oseba lahko razpolagala zato, da bi jih preveril drug laboratorij, in v primeru pritrdilnega odgovora vprašanje, ali morajo carinski organi zadevno osebo obvestiti, da obstajajo shranjeni kontrolni vzorci blaga in da lahko uveljavlja pravico z njimi razpolagati za namene omenjenega preverjanja, presojati na podlagi nacionalnega procesnega prava.**

Podpisi